

OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

PROJEKT Č. CZ.1.07/3.1.00/37.0108
„PODPORA OBČANSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ, TVORBA VZDĚLÁVACÍCH
PROGRAMŮ EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ REGIONÁLNĚ A
KLIMATICKÉ ZMĚNY VE VZTAHU K EKOLOGICKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ“

METODIKA VEDENÍ PROGRAMU EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ REGIONÁLNĚ

Tato metodika vznikla za finanční podpory MŠMT a je výstupem řešení Projektu Podpora občanského vzdělávání, tvorba vzdělávacích programů Ekologické zemědělství regionálně a Klimatické změny ve vztahu k ekologickému CZ.1.07/3.1.00/37.0108

PRO-BIO SVAZ EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ
2013

OBSAH

1. ÚVOD – anotace programu Ekologické zemědělství regionálně	3
1.1. Zdůvodnění potřebnosti	3
1.2. Udržitelný rozvoj	3
1.3. Rovné příležitosti	4
1.4. Profil absolventa	4
2. CÍLOVÁ SKUPINA PROJEKTU	5
2.1. Zapojení cílové skupiny	5
2.2. Přínos pro cílovou skupinu	5
3. REALIZAČNÍ TÝM	6
3.1. Projektový manažer	6
3.2. Finanční manažer	6
3.3. Metodik programu Ekologické zemědělství regionálně	7
3.4. IT specialista	7
3.5. Lektor	7
4. KLÍČOVÉ AKTIVITY	8
4.1. Tvorba programu Ekologické zemědělství regionálně	8
4.2. Pilotní ověření programu	9
4.3. Propagace občanského vzdělávání účastí na exkurzích	9
5. ZAJIŠTĚNÍ NÁLEŽITOSTÍ PROJEKTU	9
5.1. Veřejná podpora	9
5.2. Výkazy práce	10
5.3. Archivace materiálů	11
5.4. Publicita	11
6. POZITIVNÍ PŘÍNOSY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ	12
6.1. Oblast životního prostředí	12
6.2. Oblast pohody hospodářských zvířat	14
6.3. Oblast kvality života na venkově, zvyšování konkurenceschopnosti a další oblasti	14
6.4. Potenciál ekologického zemědělství poskytovat veřejné statky	15

1. ÚVOD – anotace programu Ekologické zemědělství regionálně

Tento text obsahuje metodiku pro vedení programu Ekologické zemědělství regionálně, který je výstupem projektu OPVK č. CZ.1.07/3.1.00/37.0108 „Podpora občanského vzdělávání, tvorba vzdělávacích programů Ekologické zemědělství regionálně a Klimatické změny ve vztahu k ekologickému zemědělství“. Obsahem projektu je tvorba a pilotní ověření dvou nových výukových programů, jedním z těchto programů je program Ekologické zemědělství regionálně, a také podpora občanského vzdělávání formou přednášek naší společnosti a účasti cílových skupin na několika akcích, včetně využití webového portálu a sítě našich center. Hlavním cílem předkládaného projektu je rozšířit nabídku dalšího vzdělávání v České republice a přispět tak ke zvýšení informovanosti zapojených osob o možnostech ochrany životního prostředí a podpory udržitelného rozvoje. Realizátorem projektu je PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.

1.1. Zdůvodnění potřeby

Hlavním cílem Svazu PRO-BIO je prosazovat v ČR ekologické zemědělství a další aktivity směřující k ochraně životního prostředí a efektivního využívání přírodních zdrojů. Z dosavadních zkušeností a analýz vyplývá, že občané ČR stále nemají k těmto tématům dostatečné a kvalitní informace. Nabídka podobně zaměřeného kurzu zde dosud i přes poptávku ze strany cílové skupiny chybí. Zájem o životní prostředí mezi veřejností neustále stoupá, proto je nutné a potřebné zvyšovat informovanost veřejnosti.

1.2. Udržitelný rozvoj

Projekt má pozitivní vliv na udržitelný rozvoj. Budou vytvořeny produkty s komponentou životního prostředí, projekt vede účastníky k odpovědnému přístupu k životnímu prostředí a udržitelnému rozvoji. Cílová skupina bude vedena k úspoře materiálů, šetření energií, atd. K výrazné úspoře tištěných materiálů dojde díky zavedení e-learningu.

1.3. Rovné příležitosti

Projekt má pozitivní dopad také na rovné příležitosti. Při přípravě projektové žádosti jsme byli seznámeni s problematikou rovných příležitostí, proto je jakákoli diskriminace v rámci projektu vyloučena. Budou zajištěny rovné příležitosti všem jeho účastníkům, bez ohledu na pohlaví, věk, náboženské vyznání, apod. Všechny formy vzdělávání budou podporovat rovný přístup ke vzdělávání, budou využívány moderní informační technologie, přístupné všem účastníkům projektu. Budeme dbát na individuální potřeby a schopnosti každého účastníka.

1.4. Profil absolventa

- ovládá odbornou terminologii z oblasti ekologie a ochrany životního prostředí a je schopen využívat obecných poznatků, pojmů a principů při řešení praktických úkolů
- orientuje se v zákonech a předpisech o ochraně přírody a prostředí
- je obeznámen s problematikou přírodních zdrojů a s jejich čerpáním
- dovede pracovat s informacemi z oblasti ekologie a ochrany životního prostředí a při jejich zpracování a při plnění administrativních, organizačních a odborných úkolů používat výpočetní techniku
- vykonává a organizuje činnosti související s ochranou a tvorbou krajiny, ekologickým zemědělstvím a rozvojem venkova
- realizuje pěstování rostlin a chov zvířat v režimu ekologického zemědělství
- navrhuje způsob ochrany a tvorby krajiny
- navrhuje činnosti související s rozvojem venkova

Absolvent vzdělávacího programu se uplatní ve výrobních provozech zemědělské prvovýroby, v samostatné podnikatelské činnosti, ve službách pro zemědělství, ve zpracování a odbytu zemědělské produkce, v plemenářských podnicích, v nákupních a obchodních organizacích, ve šlechtitelských a semenářských podnicích, v ekonomických útvarech podniků a ve službách pro rozvoj venkova a v ochraně a tvorbě krajiny. Stěžejní oblasti uplatnění absolventů jsou především ve všech organizačně právních formách podnikání v této oblasti. Uplatnění absolventů v tomto odvětví je jak v pozici zaměstnanecké, tak i v pozici právního subjektu podnikání v daném oboru.

2. CÍLOVÁ SKUPINA PROJEKTU

Cílovou skupinou budou občané, kteří se zajímají o téma Ekologické zemědělství, a kteří chtějí dalším vzděláváním získat a případně rozšířit či prohloubit své znalosti a dovednosti. Projektu se zúčastní osoby s trvalým bydlištěm ve všech krajích ČR, kromě hlavního města Prahy. Do projektu bude zapojeno cca 260 zájemců o občanské vzdělávání ve věku od 18 do 60 let, přičemž usilovat se bude o co nejvyšší zastoupení žen, mladých osob a osob nad 50 let věku.

2.1. Zapojení cílové skupiny

Účastníci dalšího vzdělávání budou do projektu zapojeni v rámci realizace aktivity č. 4 Pilotní ověření programu. Pilotáže budou vždy probíhat v blízkosti terénu, kde si bude moci cílová skupina nabitě znalosti ověřit a „osahat“ – praktické akce se v rámci vzdělávacích aktivit osvědčily jako nejefektivnější způsob.

Další možností zapojení bude účast na letní konferenci Bioakademie v letech 2012 nebo 2013, kde v rámci exkurzí tito účastníci absolvují přednášky z oblasti ekologie, ekologické zemědělství, bioprodukty, globální oteplování, udržitelný rozvoj, atd.

Zapojení budou též formou přístupu k webovému portálu.

Motivací všech bude především možnost absolvovat kvalitní program přizpůsobený přesně jejich zájmům. Po jeho absolvování účastníci získají osvědčení o absolvování programu. V případě dotazů a připomínek jim budou k dispozici lektori a všichni členové realizačního týmu.

2.2. Přínos pro cílovou skupinu

Účastníci občanského vzdělávání si účastí na projektu rozšíří své znalosti a dovednosti v tématu, o které se zajímají a které považují za důležité a potřebné. V průběhu pilotního ověřování projektu bude účastníkům distribuován speciálně připravený dotazník

spokojenosti, čímž budou mít možnost nepřímo se podílet na dalším vyhodnocení nových kurzů.

3. REALIZAČNÍ TÝM

Realizační tým bude mít 15 členů: projektového manažera, finančního manažera, IT specialistu, metodika pro program, 5 lektorů. Tým je organizačně podřízen projektovému manažerovi, který má rozhodující kompetence. Manažer se aktivně zúčastňuje na práci na projektu a zodpovídá za realizaci celého projektu. Finanční manažer je podřízený projektovému manažerovi. Po odborné stránce se na programu podílí metodik a po technické stránce projekt zajišťuje IT specialista. Projektový manažer svolává zasedání týmu za účelem projednání dosavadního pokroku v projektu a nastavení dalších postupů a také pravidelně poskytuje informace o projektu vedení společnosti.

3.1. Projektový manažer

- jmenuje realizační tým
- přiděluje úkoly
- odpovídá za nákup zařízení a služeb
- komunikuje s řídicím orgánem, realizačním týmem, cílovou skupinou, dodavateli
- zajišťuje administrativní náležitosti projektu
- zpracovává zprávy o zahájení realizace projektu, průběžné monitorovací zprávy a závěrečnou zprávu
- provádí vyhodnocování ukončených aktivit, kontrolu dodržování naplánovaných cílů a naplňování monitorovacích indikátorů
- plánuje aktivity na další období
- vede porady realizačního týmu
- zodpovídá za archivaci dokumentace
- má dostatek zkušeností s projektovým řízením, vedením týmu, atd.

3.2. Finanční manažer

- má na starosti správnost čerpání rozpočtu a všechny finanční operace
- zodpovídá za finanční řízení projektu, tj. včasné vyúčtování nákupů, mezd apod.
- vede finanční dokumentaci dle podmínek operačního programu
- zpracovává finanční část monitorovací zprávy a žádosti o platbu
- sleduje finanční toky a čerpání rozpočtu
- eviduje účetní dokumentaci

- kontroluje zúčtování položek
- spolupracuje s bankou, kontroluje bankovní operace
- má vzdělání a zkušenosti v oboru financí a účetnictví

3.3. Metodik programu Ekologické zemědělství regionálně

- tvoří program EZ regionálně, tedy veškeré produkty s programem související (metodiky a pracovní sešit)
- ve spolupráci s IT specialistou převádí program do e-learningu
- hospituje v hodinách lektorů
- má dlouholeté zkušenosti s tvorbou vzdělávacích programů a potřebné znalosti z oboru
- spolupracuje s ostatními členy týmu a je k dispozici cílové skupině v případě připomínek a dotazů
- vyhodnocuje pod vedením manažera projektu všechny výstupy projektu

3.4. IT specialista

- zajišťuje technickou část realizace projektu – převedení programu do e-learningové formy
- zajistí kvalitní nastavení e-learningového vzdělávání
- aktualizuje nastavení webového portálu
- zajišťuje technickou podporu a spolupracuje s metodikem
- sleduje správnost tvorby e-learningové formy programu po technické stránce
- podílí se na vyhodnocování projektu

3.5. Lektor

- zajišťuje školení účastníků občanského vzdělávání v rámci pilotního ověřování programu
- vede přednášky a exkurze v rámci propagace dalšího vzdělávání
- připravuje podklady a výukové materiály k programům a exkurzím
- vyhodnocuje účinnost programu, dotazníky, dává doporučení
- spolupracuje s ostatními lektory v týmu

- spolupracuje se členy týmu a odborné dotazy řeší s metodikem

4. KLÍČOVÉ AKTIVITY

4.1. Tvorba programu Ekologické zemědělství regionálně

Cílem této aktivity je vytvoření nového vzdělávacího programu, který bude určen cílové skupině jednotlivců z celé ČR. V rámci tvorby samotného programu bude vytvořeno několik produktů, které budou sloužit ke kvalitní a efektivní občanské výuce.

Předpokládaná struktura vzdělávacího programu:

- legislativa EZ
- EZ v ČR a zahraničí
- nové výzvy EZ ve vztahu k udržitelnému zemědělství, regionálnímu rozvoji, klimatické změně, ..
- ekonomické aspekty EZ (výpočet konkrétních externalit)
- marketing EZ (biotrhy, bedýnkové systémy, on-line obchody, prodej z farmy)
- regionální zpracování bioproduktů, faremní zpracování bioproduktů
- pozitivní přínosy EZ (eroze, kvalita produkce, biodiverzita krajiny a biodiverzita na farmě, kvalita půdy)
- dotační politika EZ (současné dotace versus Program rozvoje venkova)
- příklady z praxe

Předpokládaný rozsah vzdělávacích akcí programu bude 5 dní po 8 vyučovacích hodinách.

Poté bude program převeden do e-learningové podoby.

V rámci aktivity bude vytvořen webový portál projektu, který zajistí dodavatel pod kontrolou IT specialisty. Na portál budou umístěny veškeré informace s projektem související, informace o průběhu projektu, přednášky, informace z exkurzí, nově vytvořené produkty, aj.

4.2. Pilotní ověření programu

Obsahem aktivity je pilotní ověření vzdělávacího programu Ekologické zemědělství regionálně. Cílem je proškolení celkem 40 osob v tomto programu a zároveň ověření programů, jejich úprava a aktualizace. Pilotní program budou vyučovat lektori.

Místo konání pilotáže bude realizováno po celé ČR v našich pobočkách. Důvodem je zajištění dostupnosti pilotáže cílové skupině, která pochází z celé ČR.

Harmonogram programů bude upraven dle potřeb cílové skupiny účastníků kurzů.

Po ukončení pilotního ověření obdrží úspěšní účastníci osvědčení o absolvování.

4.3. Propagace občanského vzdělávání účastí na exkurzích

Cílem této aktivity je propagace občanského vzdělávání v oblasti ochrany životního prostředí a podpory udržitelného rozvoje v tématech: udržitelná a odpovědná spotřeba spojená s udržitelnou výrobou, uvědomění globálních souvislostí, externality, vztah k regionu a lokálnímu společenství (rozvoj vztahu k regionu, udržování a vytváření nových tradic, společenská odpovědnost firem,..).

Svaz PRO-BIO se v rámci této aktivity zúčastní akcí Bioakademie 2012 a 2013, kde bude formou přednášek v terénu propagovat výše zmíněná témata. Přednášky se pak formou exkurzí zúčastní 120 zájemců o občanské vzdělávání. Dále se v rámci propagace formou přednášek zúčastníme 5 informačních osvětových akcí ekologických zemědělců a producentů za rok (např. Biodožínky Countrylife, Bioslavnosti Staré Město, Biojarmark Chrudim, Biojarmark v Kutné Hoře, Bioslavnosti v Bílých Karpatech).

Propagace bude dále probíhat prostřednictvím webového portálu. Budou zde zveřejněny informace o projektových aktivitách, informace z přednášek, apod.

5. ZAJIŠTĚNÍ NÁLEŽITOSTÍ PROJEKTU

5.1. Veřejná podpora

Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo z veřejných prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby, a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje výše uvedená kritéria, je neslučitelná se společným trhem, a tedy je zakázaná. Příjemcem veřejné podpory je podnik neboli fyzická či právnická osoba, která ve skutečnosti získá výhodu plynoucí z poskytnutí veřejné podpory, přičemž nezáleží na právní formě příjemce. Důležitým kritériem při posuzování, zda se jedná či nejedná o veřejnou podporu, je ekonomická neboli hospodářská aktivita příjemce. Ekonomickou aktivitou se v tomto případě rozumí jakákoli činnost, která je nabízena na

konkurenčním trhu. Základním hlediskem je charakter plnění nebo služeb, které příjemce na trhu nabízí, teda zda jsou či nejsou činnosti vykonávané a nabízené příjemcem předmětem hospodářské soutěže a zda pro tyto služby či činnosti existuje druhově a územně vymezený trh. Příjemcem veřejné podpory v rámci projektu realizovaného v OP VK může být příjemce, jeho partneři, ale i třetí strany (např. pracovníci organizací, které se účastní školení). Veřejná podpora nemůže být poskytnuta podniku v obtížích.

5.2. Výkazy práce

Pracovní výkaz musí obsahovat minimálně:

- Identifikaci projektu
- Název subjektu
- Identifikaci pracovníka a zastávané funkce (odkaz na položku rozpočtu), časové vymezení (měsíc a rok, kdy byla práce vykonávána)
- Úvazek v projektu, příp. úvazky v dalších projektech
- Časový rozsah práce dle smlouvy
- Popis činností, které jsou vykonávány v rámci projektu v jednotlivých dnech
- Informace o čerpání dovolené, pracovní neschopnosti, státní svátek,...
- Podpis zaměstnance a podpis nadřízené osoby

Popis činnosti musí být podrobně zpracován vzhledem k prováděným činnostem, nestačí obecné formulace, činnosti musí odpovídat pracovní náplni stanovené ve smlouvě a musí být vykazovány ve dnech a rozsahu, které odpovídají skutečnosti.

Pokud projekt využívá nepřímé náklady, musí být relevantní pozice hrazeny v rámci nepřímých nákladů, nikoliv v rámci této kapitoly. V pracovním výkazu se nevykazují činnosti, které svým charakterem spadají do nepřímých nákladů. Jeden pracovník nemůže být v rámci projektu současně v rámci vykonávání dalších činností pro příjemce a jeho partnery zaměstnán na více než 1,5 úvazku celkem. Dodavatelem služeb v rámci projektu nemůže být osoba, která má uzavřen pracovní právní vztah s příjemcem. Zaměstnavatel je oprávněn na jeden druh práce uzavřít se zaměstnancem pouze jednu pracovní smlouvu.

5.3. Archivace materiálů

Archivace znamená uložení těch dokumentů, jejichž oběh byl ukončen, zkontrolován a vyhodnocen pro možnost jejich opětovného využití a rychlého přístupu k nim. Příjemce a partneři projektu musejí pro účely kontroly ze strany Evropské komise, Evropského účetního dvora, Nejvyššího kontrolního úřadu a dalších oprávněných osob archivovat veškerou dokumentaci projektu minimálně do konce roku 2025, pokud český právní systém nestanovuje lhůtu delší. Dokumentace k projektu musí být vedena přehledně a musí být lehce dosažitelná a musí být zajištěno, aby v případě kontroly mohly být archivované dokumenty použity jako důkazní materiál. Příjemce a partner uchovávají originály všech dokladů, pokud jimi disponují, nebo jejich kopie.

Dokumenty a výstupy projektu podléhající archivaci:

- Projektová žádost, vč. příloh
- Potvrzení o podání žádosti
- Vyrozumění o schválení žádosti o finanční podporu z OP VK
- Rozhodnutí o poskytnutí dotace
- Korespondence s poskytovatelem podpory
- Originály zápisů z provedených kontrol
- Dokumentace související se zadáváním zakázek
- Doklady o externích výdajích
- Faktury a doklady o platbách či úhradách faktur
- Doklady o interních výdajích
- Rozvrhy vzdělávacích kurzů a programů, vč. prezenčních listin
- Kopie monitorovacích zpráv a žádosti o platbu
- Materiální výstupy projektu (publikace, letáky, manuály, audio-video nahrávky, atd.)
- A jiné

Při použití výpočetní techniky se archivaci rozumí zálohování údajů vytvářením kopií dokumentů (hlavně v případě, že tyto dokumenty existují pouze v elektronické podobě) a jejich ukládání na různá místa disku PC nebo další nosiče dat. Příjemce i jeho partneři by měli zvolit pro zálohování a uchovávání dat v elektronické podobě taková média, která zaručují dlouhodobou životnost, a zajistit pro tato data nosiče a úložiště, která zabezpečí dlouhodobé uchování těchto dat.

Při zániku příjemce nebo partnerů v období před uplynutím lhůty pro archivaci převezme spisovnu nebo správní archiv jeho právní nástupce, likvidátor, zřizovatel nebo ten, na něhož přechází působnost zaniklého. Pokud dokumenty zanikajícího subjektu nepřebírá jeho právní nástupce, musí být umožněn výběr důležitých dokumentů poskytovateli podpory.

5.4. Publicita

Příjemce podpory je povinen informovat o spolufinancování projektu realizovaného v rámci OP VK z prostředků ESF umístěním předepsaných log a sdělení na všech materiálech vztahujících se k realizaci projektu.

Publicitu naplňuje příjemce zejména používáním tzv. minima povinné publicity OP VK, které tvoří následující loga a odkazy:

- a) Logo ESF s textem „Evropský sociální fond v ČR“
- b) Logo Evropské unie s textem „Evropská unie“
- c) Logo MŠMT s textem „Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy“
- d) Logo OP VK s textem „OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost“
- e) Povinné sdělení „INVESTICE DO ROZVOJE A VZDĚLÁVÁNÍ“

Tato loga a sdělení (logolink) se používají společně a v žádném případě se od sebe nesmí dělit. Je možné zvolit horizontální či vertikální variantu logolinku OP VK. Příjemce může za logo OPVK umístit logo své.

Publicita bude realizována prostřednictvím internetových stránek www.pro-bio.cz. Na titulní straně projektu OP VK bude umístěn banner s upozorněním o čerpání prostředků z fondů EU a dále bude obsahovat informace o cílech projektu, probíhajících aktivitách, obsahu projektu a časovém harmonogramu. Po skončení projektu budou dodány informace o výsledcích.

- Dokumentace

Každý dokument vztahující se k projektu (prezenční listiny, certifikáty, publikace, tiskoviny, propagační a informační materiály, hlavičkové papíry, ..), včetně elektronických dokumentů (propagační a odborné prezentace) musí být označen v souladu s pravidly vizuální identity OP VK. Výjimkou jsou účetní doklady, které musí splňovat jiné předepsané náležitosti. Prvky povinné publicity musejí být vždy zobrazeny kvalitně a umístěny viditelně (např. na přední straně tištěných materiálů, první straně webové prezentace apod.).

V případě tisku dokumentů je důležité zvolit pro barevný tisk barevnou variantu logolinku a pro černobílý tisk černobílou.

Dle manuálu vizuální identity OP VK budou všechny používané dokumenty obsahovat informace o čerpání prostředků na projekt z fondů EU. Účastníky budou o financování projektu informovat také členové realizačního týmu.

- Označení místností

Příjemce je povinen umístit vlajky EU a ČR a loga ESF, OP VK příp. MŠMT v místnostech, kde se konají konference, školení, semináře, výstavy a veletrhy, na kterých je projekt prezentován nebo které jsou součástí projektu. Označena musí být také kancelář užívaná pro řízení realizace projektu, např. formou cedulky na dveřích). Každá akce, která je realizovaná v rámci OP VK, musí být na začátku uvedena informací o tom, že je financována z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

6. POZITIVNÍ PŘÍNOSY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

6.1. Oblast životního prostředí

EZ je ve světě obecně uznáváno jako zemědělský systém, který minimalizuje negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí mimo jiné tím, že *nepoužívá agrochemikálie, průmyslová hnojiva a další vstupy*.

Na ekologicky obhospodařovaných plochách je prokazatelně *vyšší druhová biodiverzita*, výrazně pestřejší zastoupení rostlinných a živočišných druhů. Ekofarmáři častěji pěstují tradiční, méně intenzivní a nízkovstupové plodiny (špalda, pohanka, tritikale apod.) a upřednostňují tradiční, extenzivní plemena hospodářských zvířat.

Ekologický způsob obhospodařování zejména na orné půdě a v trvalých kulturách *je dlouhodobě produkceschopný a udržitelný s minimem vnějších vstupů*, čímž jednak nepůsobí druhotně negativními vlivy (zatěžování prostředí chemickým průmyslem) a jednak je schopen trvalé existence i za výrazně změněných hospodářských podmínek. Správná praxe ekologického zemědělství zejména na orné půdě *snižuje typické rizikové faktory eroze* (víceleté osevňovací postupy, zelené hnojení, agrotechnika, rozvoj přirozeného půdního edafonu) a díky oživení půdy snižuje potřebu dodávek dusíku do půdy. V ekologickém zemědělství se podniky se smíšenou produkcí RV a ŽV především zaměřují na systém *samozásobení*

krmivý a stelivý, čímž odpadají náklady a znečištění prostředí způsobené dovozem těchto vstupů a snižují se variabilní provozní a výrobní náklady farmy.

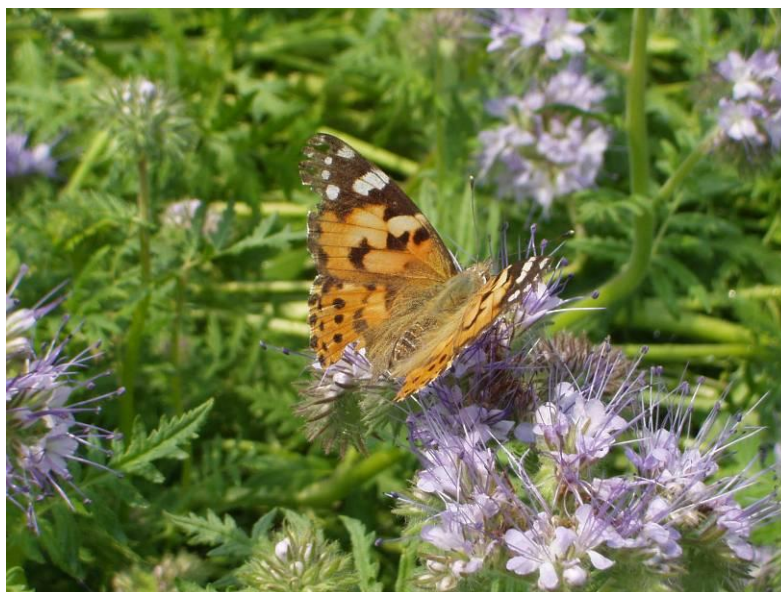
Trvalý nárůst ploch travních porostů (od roku 2004 podmíněný především tituly AEO) představuje kvalitativní kladný posun ve využití půd směrem k vyšší ekologické stabilitě území. **Údržba TTP spásáním býložravci je nejekonomičtější** (ušetří náklady a energii, které by byly vynaloženy na jiné způsoby údržby) **a zároveň nejprůzračnější z ekologického hlediska**, a to i vzhledem k podílu na udržování fondu půdních živin. Chov býložravců se významnou měrou podílí i na rozvoji venkova, ve smyslu zachování zaměstnanosti obyvatel na venkově. Ekologické zemědělství přispívá k snižování negativního trendu vysokého podílu zornění v ČR.

EZ významně **přispívá k uchování produkčně schopné půdy** v oblastech, kde by v dnešní době jinak hospodaření zaniklo. Současná extenzivní produkce na této půdě přispívá k jejímu kvalitativnímu zachování nebo zlepšování. Tato půda je tak zakonzervována pro případné použití v budoucnosti.

Zákaz používání syntetických hnojiv a pesticidů, stejně jako vyšší extenzita chovu zvířat, **přispívá významnou měrou k nižším splachům znečišťujících látek** ze zemědělství do spodních i povrchových vod. EZ, pokud je plošně zastoupeno na území vodních zdrojů, významně zlepšuje kvalitu pitné vody pro navazující aglomerace. To dokazuje např. proces na území vodních zdrojů pro Mnichov (německá strana Šumavy).

Hospodaření dle zásad EZ **zvyšuje retenční schopnost krajiny**, což je jeden z významných prvků prevence a ochrany proti povodním a následným škodám na veřejném a obecním majetku.

Ekologické zemědělství je méně energeticky náročné a není závislé na vnějších zdrojích živin, které budou v dohledné době limitem pro vysoké výnosy v konvenčním zemědělství (výroba pesticidů a dusíkatých hnojiv je energeticky velmi náročná, zdroje fosforu pro výrobu průmyslových hnojiv jsou limitovány a nákup hnojiv je drahý).

6.2. Oblast pohody hospodářských zvířat

V podmínkách ekologického zemědělství *je praktikován vyšší standard pro chov, krmení a pohodu hospodářských zvířat*. Zvířata musí mít možnost naplňovat své přirozené projevy, mít vždy přístup do výběhu nebo na pastvu, mít stálý přístup k pitné vodě a suchému, čistému loži.

Trvalé vazné ustájení skotu je zakázáno, kromě zcela výjimečných případů povolených do konce roku 2013, ošetřování, a kromě malých zemědělských podniků (do 20 kusů dospělého skotu nebo 50 kusů skotu celkem).

Snížení rizika výskytu reziduí léků v produktech ŽV je dosaženo zákazem preventivního a plošného podávání léků, a pravidlem dvojnásobné ochranné lhůty u podaných léků. Antibiotika a chemicky syntetizovaná alopatická veterinární léčiva nesmí být jednomu zvířeti, jehož produkční životní cyklus je delší než jeden rok, podána více než při třech léčbách v průběhu 12 měsíců, nebo více než při jedné léčbě v případě zvířat s kratším produkčním životním cyklem než jeden rok.

V ekologickém zemědělství jsou kontrolovány a omezovány zásahy na zvířatech, jako je např. odrohování nebo kupírování ocásků. V EZ je výrazně přísněji nahlíženo k případům špatné péče o zvířata nebo k projevům utrpení zvířat.

V ekologickém zemědělství se *preferují přirozené metody plemnitby*. Celkovými podmínkami chovu je přirozeným způsobem zvyšována imunita a odolnost zvířat. Všechny tyto podmínky činí EZ vhodným zejména k udržení genetických potenciálů chovaných zvířat a jejich zlepšování.

6.3. Oblast kvality života na venkově, zvyšování konkurenceschopnosti a další oblasti

Podnikání v oblasti produkce, zpracování a prodeje biopotravin přináší nové podnikatelské možnosti a nové pracovní příležitosti. Bioprodukty mají *vysoký potenciál rozvoje faremního prodeje a dalších forem přímé realizace*, což zvyšuje jak ziskovost farem, tak vazbu zákazník-producent a přispívá k lokalizaci zemědělských trhů.

Dlouhodobá *poptávka* po bioproduktech a biopotravinách *prokazatelně roste*, a to v zahraničí i v ČR. Produkty EZ rozšiřují nabídku potravin pro spotřebitele a dávají spotřebiteli alternativu stravy. Biopotraviny jsou možností také pro lidi se speciálními dietami nebo požadavky na výživu.

Bioprodukty podléhají přísné pravidelné křížové kontrole a certifikaci, díky které je možné kdykoliv ověřit jejich původ. *Jedná se o nejvíce kontrolovaný systém produkce potravin.*

V neposlední řadě EZ *přispívá k tvorbě sociálního kapitálu na venkově*. Přispívá k budování užších sociálních vazeb mezi skupinami i jednotlivci (producent x spotřebitel, producent x obec, apod.)

6.4. Potenciál ekologického zemědělství poskytovat veřejné statky

Pozitivní přínosy EZ jsou do značné míry dány jeho rozměrem. Nezanedbatelná je také efektivita poskytování veřejných statků právě prostřednictvím EZ. Od roku 2004 dochází k neustálému nárůstu ploch v režimu EZ až k současnému stavu, kdy je takto obhospodařováno přes 480 tisíc hektarů zemědělské půdy, což představuje cca 12 % zemědělského půdního fondu ČR. Pro EZ v ČR je typické dominantní zastoupení trvalých travních porostů s podílem 82 %.

S cílem poskytovat odpovídající veřejné statky co nejefektivněji stojí EZ před následujícími výzvami:

- a) EZ ještě plně nedosáhl svého značného potenciálu v poskytování veřejných statků. Samotné dodržování zákonných požadavků EZ tento potenciál nenaplnuje. V rámci PRV je možné zavést vyšší požadavky na: zvyšování základních standardů a lepší zacílení opatření, zlepšení přenosu vědomostí do praxe (zefektivnění výzkumu a poradenství) podpory investic, inovací a nových technologií.
- b) Nedostatečné využití potenciálu EZ produkovat biopotraviny a to co nejefektivnějším způsobem. PRV může na tuto výzvu reagovat tím, že se zaměří na podporu konkurenceschopnosti pomocí: inovací, investic – zejména nových a specifických technologií, přenos vědomostí do praxe a v neposlední řadě vyvážená podpora na plochu, která nebude zvyšovat závislost EZ na podporách. Podpora má být směřována tak, aby byly produkce z hlediska ceny a kvality lépe uplatnitelné na trhu.

- c) Nedostatečně rozvinutý trh s bioprodukty a biopotravinami (výzva úzce související s předchozí výzvou). Přes významný nárůst trhu s biopotravinami (více než 3,5krát od roku 2005), zůstává celková i průměrná spotřeba na osobu daleko za průměrem západní Evropy. Překážkou jsou (mimo jiné): nedostatečně vyzrálý trh s biopotravinami, nedostatečně rozvinutý zpracovatelský sektor (zejména u některých komodit), zatím nedostatečně rozvinuté zpracování na farmě a prodej ze dvora, vysoká realizační cena. Možností je i uplatnění biopotravin ve veřejném stravování. Další překážkou je i nedostatečná informovanost spotřebitele o biopotravinách.

